USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU (EU) 2022/1826

ze dne 4. května 2022

obsahující připomínky, které jsou nedílnou součástí rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění rozpočtu společného podniku iniciativy pro inovativní léčiva 2 (nyní společný podnik iniciativy pro inovativní zdravotnictví) na rozpočtový rok 2020

EVROPSKÝ PARLAMENT,

— s ohledem na své rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění rozpočtu společného podniku pro inovativní léčiva 2 na rozpočtový rok 2020,

— s ohledem na článek 100 a přílohu V jednacího řádu,

— s ohledem na zprávu Výboru pro rozpočtovou kontrolu (A9-0072/2022),

A. vzhledem k tomu, že společný podnik pro provádění společné technologické iniciativy pro inovativní léčiva (dále jen „společný podnik IIL“) byl založen v prosinci 2007 na období deseti let s cílem výrazně zefektivnit proces vývoje léků a v dlouhodobém horizontu měl usilovat o to, aby farmaceutický průmysl vyráběl účinnější a bezpečnější inovativní léčiva;

B. vzhledem k tomu, že v důsledku přijetí nařízení Rady (EU) č. 557/2014 ([1]) v květnu 2014 byl zřízen společný podnik iniciativy pro inovativní léčiva 2 (dále jen „společný podnik IIL 2“) na období do 31. prosince 2024; vzhledem k tomu, že tento podnik v červnu 2014 nahradil společný podnik IIL a stal se jeho nástupcem s cílem dokončit výzkumné projekty podle sedmého rámcového programu a zahájit nový projekt v rámci programu Horizont 2020;

C. vzhledem k tomu, že zakládajícími členy společného podniku IIL a společného podniku IIL 2 jsou Unie, kterou zastupuje Komise, a Evropská federace farmaceutického průmyslu a asociací (dále jen „průmysl“);

D. vzhledem k tomu, že maximální příspěvek Unie společnému podniku IIL na desetileté období činí 1 000 000 000 EUR, přičemž tato částka má být vyplacena z rozpočtu sedmého rámcového programu, zatímco zakládající členové mají přispívat rovným dílem na provozní náklady společného podniku IIL, kdy příspěvek každého z nich nepřekračuje 4 % celkového příspěvku Unie;

E. vzhledem k tomu, že maximální příspěvek Unie pro společný podnik IIL 2 na desetileté období, včetně prostředků z Evropského sdružení volného obchodu, činí 1 630 000 000 EUR a že tato částka má být vyplacena z rozpočtu programu Horizont 2020 a členové jiní než Komise mají přispět na 50 % provozních nákladů a na operační náklady peněžními nebo věcnými příspěvky či jejich kombinací ve výši, která odpovídá finančnímu příspěvku Unie;

Rozpočtové a finanční řízení

1. konstatuje, že Účetní dvůr ve zprávě o ověření roční účetní závěrky společného podniku IIL 2 za rozpočtový rok končící ke dni 31. prosince 2020 (dále jen „zpráva Účetního dvora“) dospěl k závěru, že účetní závěrka zobrazuje věrně ve všech významných ohledech finanční situaci společného podniku IIL 2 ke dni 31. prosince 2020, výsledky jeho činnosti, jeho peněžní toky a změny čistých aktiv za daný rok v souladu s jeho finančním nařízením a s účetními pravidly, která přijal účetní Komise; navíc na základě zprávy Účetního dvora konstatuje, že uskutečněné operace, na nichž se zakládá účetní závěrka, jsou ve všech významných ohledech legální a správné;

2. bere na vědomí, že konečný disponibilní rozpočet společného podniku IIL 2 na rok 2020 – včetně opětovně zaúčtovaných nevyužitých rozpočtových prostředků z předchozích let, účelově vázaných příjmů a prostředků přerozdělených na příští rok – činil 276 538 561 EUR v prostředcích na závazky (z toho 269 829 327 EUR bylo vyplaceno z rozpočtu Unie) a 241 559 114 EUR v prostředcích na platby (z toho 232 349 880 EUR z rozpočtu Unie); konstatuje, že míra plnění rozpočtu u prostředků na závazky a prostředků na platby dosáhla 98,66 %, resp. 97,08 %;

([1]) Nařízení Rady (EU) č. 557/2014 ze dne 6. května 2014 o založení společného podniku iniciativy pro inovativní léčiva 2 (Úř. věst. L 169, 7.6.2014, s. 54).

3. konstatuje, že z 1 000 000 000 EUR příspěvků, jimiž mají na provozní činnost společného podniku IIL přispět soukromí členové, vykázal a potvrdil společný podnik IIL do konce roku 2020 věcné a peněžní příspěvky ve výši 759 471 000 EUR od soukromých členů, z čehož věcné příspěvky činily 737 573 000 EUR a peněžní příspěvky činily 21 898 000 EUR; konstatuje, že během roku 2020 probíhalo v rámci společného podniku IIL 11 projektů, z nichž 3 skončily k 31. prosinci 2020;

4. konstatuje, že míra čerpání prostředků na platby ve společném podniku IIL činila u projektů v rámci sedmého rámcového programu 96 %;

5. konstatuje, že z 1 425 000 000 EUR věcných a peněžních příspěvků, jimiž mají na provozní činnost společného podniku IIL 2 přispět členové průmyslu, byly vykázány a potvrzeny věcné příspěvky ve výši 317 206 000 EUR a peněžní příspěvky ve výši 20 717 000 EUR a že byly dále vykázány a potvrzeny peněžní příspěvky ve výši 7 064 000 EUR a věcné příspěvky ve výši 34 972 000 EUR od přidružených členů; konstatuje, že na konci roku 2020 tedy dosáhly příspěvky členů průmyslu a přidružených partnerů na činnost společného podniku IIL 2 v rámci programu Horizont 2020 celkové výše 379 959 000 EUR, zatímco celkový peněžní příspěvek Unie činil 643 180 000 EUR; bere na vědomí, že pravidla předběžného financování jsou stanovena finančním nařízením a vzorovou grantovou dohodou, a očekává, že příspěvky průmyslu budou do konce společného podniku IIL 2 odpovídat příspěvkům Unie na úrovni programu; konstatuje, že pokud jde o rozpočet na rok 2020, který byl k dispozici pro projekty programu Horizont 2020, činila míra plnění prostředků na závazky 100 % a míra plnění prostředků na platby 99,7 %; konstatuje, že během roku 2020 probíhalo v rámci společného podniku IIL 2 92 projektů, z nichž 6 skončilo k 31. prosinci 2020; konstatuje, že zvýšení prostředků na závazky v roce 2020 o 200 400 000 EUR (finanční prostředky Unie) a o 182 300 000 EUR (závazek průmyslu a přidružených partnerů) vyplývá z toho, že společný podnik IIL 2 uzavřel 19 nově podepsaných grantových dohod, které zahrnují i 8 projektů vybraných v rámci naléhavé výzvy k předkládání návrhů na léčbu a diagnostiku onemocnění způsobovaného koronavirem;

6. konstatuje, že společné podniky používají různé postupy, pokud jde o výpočet věcných příspěvků, a vyzývá k harmonizaci výpočtu věcných příspěvků ve všech společných podnicích;

7. konstatuje, že podle zprávy Účetního dvora trvají projekty společného podniku IIL 2 vzhledem k povaze výzkumu dlouho a že tato situace je příkladem různé míry plnění cílů týkajících se příspěvků stanovených v nařízeních o společných podnicích v souvislosti s činnostmi v rámci programu Horizont 2020; tato skutečnost představuje riziko, protože by úroveň správních zdrojů potřebných k včasné správě finančních prostředků společného podniku nemusela být dostatečná vzhledem k rostoucímu počtu projektů z více programů víceletého finančního rámce, které jsou prováděny současně; vyzývá společný podnik IIL 2, aby přezkoumal svou organizační strukturu a personální potřeby s cílem zajistit kontinuitu činnosti v obdobích významného nárůstu pracovních toků; vyzývá společný podnik IIL 2 k větší transparentnosti při rozhodování o prioritách výzkumu a aby o zvolené metodě informoval v příští výroční zprávě;

8. konstatuje, že v roce 2020 společný podnik IIL 2 stále prováděl konečné grantové platby v rámci sedmého rámcového programu; dále poznamenává, že podle Účetního dvora společný podnik IIL 2 vykázal na základě výsledků auditu *ex post* ke konci roku 2020 míru zbytkových chyb nepřesahující 2 % práh významnosti;

9. na základě zprávy Účetního dvora poznamenává, že praxe společného podniku IIL 2 v podobě opětovného uvolňování nevyužitých prostředků na platby z předchozích let v rozsahu otevřených správních závazků má za důsledek kumulaci nevyužitých prostředků na platby, a že tato situace byla ještě zhoršena dopadem pandemie COVID-19 a vedla k nízké míře plnění hlavy 2 správního rozpočtu společného podniku IIL 2, která činila 51 %; bere na vědomí, že nevyčerpaná částka prostředků na platby v hlavě 2 činila 3,2 milionu EUR z částky 241 559 114 EUR celkových rozpočtových prostředků na platby; bere na vědomí odpověď společného podniku IIL 2, že rigidní rozpočtové plánování a pozměňovací mechanismus neumožnily provést náležité úpravy s ohledem na rychle se měnící a nejistou globální krizovou situaci způsobenou pandemií a že na rok 2021 plánuje přenést menší množství správních prostředků na platby, než je částka závazků přenesených do roku 2021 v rámci hlavy 2 „Výdaje na infrastrukturu“, a že rozdíl uhradí z rozpočtu na běžný rok; vyzývá společný podnik IIL 2, aby vypracoval plán na omezení opětovného uvolňování nevyužitých prostředků na platby, aby zabránil nízké míře plnění rozpočtu;

Výkonnost

10. konstatuje, že společný podnik IIL 2 spustil urychlenou výzvu k předkládání návrhů týkajících se léčby a diagnostiky onemocnění způsobovaného koronavirem, jejímž výsledkem bylo 8 projektů; dále bere na vědomí spuštění tří dodatečných výzev k předkládání návrhů mimo jiné v oblasti vzácných onemocnění, infekčních onemocnění, nádorových onemocnění, neurodegenerativních onemocnění a autoimunitních onemocnění; dále konstatuje, že bylo podepsáno 19 nových grantových dohod na projekty s celkovým souhrnným rozpočtem přesahujícím 380 000 000 EUR, čímž se celkové portfolio společného podniku IIL 2 rozrostlo na 167 projektů; konstatuje, že nové projekty se zaměřují na nádorová onemocnění, cukrovku, obezitu, digitální zdraví, umělou inteligenci, moderní terapii, vývoj léčivých přípravků a otázky životního prostředí;

11. konstatuje, že ve výroční zprávě o činnosti za rok 2020 bylo zdůrazněno, že společný podnik IIL 2 využil pro hodnocení 235 odborníků z 29 zemí, přičemž z těchto odborníků bylo 105 žen a 130 mužů; vítá, že společný podnik IIL 2 v tomto ohledu nadále zlepšuje vyvážené zastoupení žen a mužů;

12. konstatuje, že společný podnik IIL 2 kromě shromažďování údajů pro jejich porovnání s příslušnými standardními klíčovými ukazateli výkonnosti programu Horizont 2020 v zájmu posouzení výsledků a dopadů konkrétních cílů programu využívá klíčové ukazatele výkonnosti i ke sledování činnosti v 10 strategických oblastech; dále konstatuje, že společný podnik IIL 2 shromažďuje údaje o těchto oblastech prostřednictvím specializované webové platformy, jejímž prostřednictvím mohou koordinátoři projektů předkládat výsledky svých projektů, což také umožňuje společnému podniku IIL 2 shromažďovat a analyzovat údaje a vytvářet si obraz o výsledcích projektů při jejich vývoji; konstatuje, že ačkoli jsou tyto klíčové ukazatele výkonnosti navrženy pro společný podnik IIL 2, tento podnik v případě potřeby shromažďuje také údaje pro projekty společného podniku IIL, což umožňuje prozkoumat dopady společného podniku od jeho vzniku; dále konstatuje, že analýza údajů shromážděných do 31. prosince 2020 ukázala, že projekty společného podniku IIL 2 pokrývají téměř všechny prioritní oblasti stanovené v jeho strategickém plánu výzkumu (11 z 12);

13. konstatuje, že účastníci z průmyslu zavedli několik nových nástrojů a procesů, které byly vyvinuty v rámci projektů společného podniku IIL 2, např. modely zkoušení na zvířatech, normy, biomarkery, standardní provozní postupy, využití platforem pro screening, sítě klinických hodnocení atd. Z údajů rovněž vyplývá, že ve společném podniku IIL 2 bylo dosaženo 176 výsledků provádění (oproti cíli 50) a ve společném podniku IIL a společném podniku IIL 2 posuzovaných společně bylo dosaženo 482 výsledků provádění; kromě toho konstatuje, že 60 % projektů zahrnuje organizace pacientů a sdružení zdravotnických pracovníků jako partnery v konsorciu, členy poradních výborů, členy skupin zúčastněných stran atd. a že tento trend zůstal během fungování společného podniku IIL 2 stabilní; je však znepokojen tím, že projekty společného podniku IIL 2 stále nezaručují cenovou dostupnost, přístupnost a dostupnost výsledků výzkumu financovaného z veřejných prostředků; v této souvislosti vyzývá společný podnik iniciativy pro inovativní zdravotnictví, který je nástupcem společného podniku IIL 2, aby neprodleně zavedl nové požadavky, podle nichž se všichni příjemci veřejných prostředků Unie na výzkum a inovace v oblasti léčby, prevence nebo diagnostiky zaváží k dodržování zásad přístupnosti, efektivnosti, cenové dostupnosti a dostupnosti;

14. konstatuje, že to odhaluje dynamiku, podle níž jsou nyní projekty společného podniku IIL 2 na cestě k dosažení stanovených cílů a v některých případech tyto cíle dokonce překračují, a to v době, kdy řada projektů společného podniku IIL 2 skončila a kdy se blíží konec programového cyklu společného podniku IIL 2;

15. na základě zprávy Účetního dvora konstatuje, že společný podnik IIL 2 významně přispěl ke společné evropské reakci na pandemii COVID-19 a že společný podnik IIL 2 přerozdělil 45 000 000 EUR ze svého rozpočtu na rok 2020 na urychlenou výzvu k předkládání návrhů spuštěnou v březnu 2020; konstatuje, že Komise k tomu poskytla další finanční prostředky z programu Horizont 2020, které zvýšily uvedenou částku na 72 000 000 EUR;

16. konstatuje, že u všech smluv, jejichž zamýšleným výstupem může být plnění nebo výsledek, jako jsou studie, analýzy nebo hodnocení, je třeba řešit otázku práv duševního vlastnictví; konstatuje, že cílem je ochránit práva jednotlivých tvůrců, ale rovněž poskytnout informace o tom, jak budou tato práva používána v budoucnosti; konstatuje, že jelikož jsou tyto nákupy financovány z veřejných prostředků, měly by být výsledky transparentní a přístupné veřejnosti; vyzývá společný podnik IIL 2, aby poskytl vysvětlení ohledně práv duševního vlastnictví a byl více transparentní, pokud jde o výsledky výzkumu;

17. bere na vědomí, že v roce 2020 byla hodnota aktivace mimorozpočtových zdrojů společného podniku IIL 2 1,01;

Nábor a vyrovnání se zaměstnanců s pandemií COVID-19

18. konstatuje, že k 31. prosinci 2020 bylo podle plánu pracovních míst společného podniku IIL 2 obsazeno 53 z 56 míst, přičemž pět míst bylo obsazeno během roku 2020, a to třemi dočasnými zaměstnanci a dvěma smluvními zaměstnanci;

19. konstatuje, že během období omezení volného pohybu osob zaměstnanci společného podniku IIL 2 přešli na práci z domova na plný úvazek, přičemž měli od prvního dne přístup ke všem souborům, nástrojům a zdrojům, které potřebovali; konstatuje, že přechod na práci z domova také usnadnila skutečnost, že společný podnik IIL 2 přijal řadu standardních nástrojů Komise, jako jsou systémy ARES, Sysper a kompletní sada IT nástrojů pro řízení programu Horizont 2020; dále konstatuje, že společný podnik IIL 2 a další společné podniky, které pracují ve stejné budově, se dohodly na jednotném souboru pravidel pro zaměstnance, kteří výjimečně musí pracovat v kanceláři, aby byla zajištěna bezpečnost a dobré pracovní podmínky, a rovněž naplánovaly postupný návrat do kanceláří; se znepokojením bere na vědomí výzvy, kterým čelili zaměstnanci v souvislosti s pandemií COVID-19, zejména s ohledem na odlišné životní podmínky, nedostatečný přístup ke kancelářským prostorám a možné účinky izolace; žádá společný podnik IIL 2, aby se zaměřil na dobré životní podmínky zaměstnanců, zvládání stresu a rovnováhu mezi pracovním a soukromým životem; žádá vedení, aby zajistilo vhodné podpůrné struktury pro zajištění duševní pohody zaměstnanců;

Interní audit

20. konstatuje, že v roce 2020 provedl Útvar interního auditu audit provádění grantů programu Horizont 2020 ve společném podniku IIL 2, jak bylo původně stanoveno v strategickém plánu interního auditu na období 2019–2021; dále konstatuje, že cílem tohoto auditu bylo posoudit přiměřenost návrhu a účinnost a účelnost systému vnitřní kontroly zavedeného pro provádění grantových dohod v rámci programu Horizont 2020;

21. bere na vědomí, že v listopadu 2020 informoval výkonný ředitel společného podniku IIL 2 vnitřní auditory o nejnovějším organizačním a provozním vývoji společného podniku IIL 2 a výsledcích nejnovějšího posouzení rizik a poskytl zpětnou vazbu ohledně možných témat auditu v rámci přípravy strategického plánu Útvaru interního auditu;

Systémy vnitřní kontroly

22. konstatuje, že Účetní dvůr došel k závěru, že společný podnik IIL 2 zavedl spolehlivé kontrolní postupy *ex ante* založené na přezkumu finanční a operační dokumentace a že v roce 2018 společný podnik IIL 2 zavedl rámec Komise pro vnitřní kontrolu, jenž vychází ze 17 zásad vnitřní kontroly;

23. konstatuje, že podle zprávy Účetního dvora v případě průběžných a konečných plateb v rámci sedmého rámcového programu provádí společný podnik IIL 2 audity *ex post* v prostorách příjemců, zatímco v případě výkazů nákladů na projekty v rámci programu Horizont 2020 je za audity *ex post* odpovědný společný auditní útvar Komise, a že na základě výsledků auditů *ex post* dostupných na konci roku 2020 vykázal společný podnik IIL 2 u projektů v rámci sedmého rámcového programu reprezentativní míru chyb ve výši 2,16 % a míru zbytkových chyb ve výši 1,14 % a u projektů programu Horizont 2020 reprezentativní míru chyb ve výši 1,13 % a míru zbytkových chyb ve výši 0,74 % (zúčtování a konečné platby); dále navíc konstatuje, že podle návrhu nařízení o programu Horizont 2020, který předložila Komise, je konečným cílem dosáhnout při uzavření programů (po zohlednění finančního dopadu všech auditů, nápravných opatření a zpětného získání) míry zbytkových chyb, která se bude co nejvíce blížit 2 %;

24. konstatuje, že podle zprávy Účetního dvora v rámci provozních kontrol audit Účetního dvora náhodně vybral vzorky plateb z programu Horizont 2020 provedených v roce 2020 na úrovni konečných příjemců, aby potvrdil chybovost auditů *ex post*, a že tyto podrobné audity v jednom případě odhalily systémovou chybu přesahující 1 % nákladů na audit související s vykázanými přímými náklady v důsledku toho, že příjemce nesprávně uvedl jako „jiné přímé náklady“ několik nepřímých nákladových položek, které nelze přímo přiřadit k projektu; konstatuje však, že na tyto nepřímé náklady se vztahuje paušální sazba ve výši 25 % částky přímých nákladů;

25. zdůrazňuje, že Účetní dvůr ve své zprávě konstatoval, že v osobních nákladech vykázaných příjemci se objevily setrvalé systémové chyby, a to zejména u malých a středních podniků a nových příjemců; konstatuje, že tyto chyby jsou rovněž pravidelně hlášeny v rámci následných auditů prováděných společným auditním útvarem a jeho smluvními auditory; zdůrazňuje, že na straně 39 této zprávy Účetní dvůr uvádí, že předpokladem pro stabilizaci chybovosti u budoucích rámcových programů pro výzkum pod úrovní významnosti je racionalizace pravidel programu Horizont 2020 pro vykazování nákladů na zaměstnance a širší využívání zjednodušeného vykazování nákladů; vybízí společný podnik, aby posílil své systémy vnitřní kontroly vzhledem k tomu, že malé a střední podniky a noví příjemci jsou náchylnější k chybám.